

«شهر بدون گدا» شهر بدون فقیر می شود؟

تبریز همچنان که در بسیاری از اختراعات و کشفیات شهر اولین های ایران بوده خیرین دلسوز و مردم این شهر کوشیده اند، با جلوگیری منطقه از تکدی گری، لقب ارزشمند «تبریز شهر بی گدا» را به آن بخشیده و مساعدت های آبرومندانه را جایگزین تکدی گری و گدا پروری کنند.

تبریز همچنان که در بسیاری از اختراعات و کشفیات شهر اولین های ایران بوده خیرین دلسوز و مردم این شهر کوشیده اند، با جلوگیری منطقه از تکدی گری، لقب ارزشمند «تبریز شهر بی گدا» را به آن بخشیده و مساعدت های آبرومندانه را جایگزین تکدی گری و گدا پروری کنند.

به گزارش خبرگزاری فارس از تبریز، پویا خوش پیمان: می گویند تبریز شهر بدون گداست، این را حتی گردشگرانی که به تبریز می آیند نیز تایید می کنند. کلانشهر تبریز سال هاست که این عنوان را به خوبی حفظ کرده است و اکنون می تواند به سمت شهر بدون فقیر حرکت کند.

حال دیگر تبریز به الگوی سایر شهرها تبدیل شده و قرار است شهرهایی چون پاه و بانه به ترتیب دومین و سومین شهرهای بدون گدا ایران معرفی شوند.

جهانگیر ولد بیگی، موسس انجمن خیریه صلاح الدین ابوبی شهر پاه در خصوص ساماندهی متکدیان در تبریز گفته است: «شنیده بودم مسوولان تبریز از سال ۱۳۵۰ با اجرای طرحی، تمام متکدیان سطح شهر را جمع کرده اند، بنابراین به تبریز سفر کردم و بعد از دو سه روز کسب تجربه، به پاه بازگشتم و اجرای طرح ساماندهی متکدیان پاه را آغاز کردیم».

در همین حال، شهرداری بانه نیز عزم خود را جزم کرده تا این شهر به عنوان سومین شهر بدون گدا در کشور معرفی شود.

معاون استاندار بوشهر نیز چندی پیش با اعلام اینکه، گدایی در استان بوشهر ممنوع می شود، گفته بود: «باید تبریز الگوی ما در مقابله با متکدیان خیابانی باشد».

چرا تبریز گدا ندارد؟

اینکه بگوییم پدیده تکدی گری در تبریز اصلا وجود نداشته و یا وجود ندارد، صحیح نیست، چرا که این پدیده در این کلانشهر به همت مردم و نهادهای متولی ساماندهی شده است.

رابطه مردم و گداها

پژوهش ها نشان می دهد که مردم رابطه تنگاتنگی با پدیده تکدی گری دارند، یعنی دو عامل درخواست کننده و کمک کننده نقش تعیین کننده ای در این خصوص دارند؛ تا زمانی که کمک کننده ای نباشد، درخواست کننده ای هم به وجود نخواهد آمد.

به عبارتی دیگر، ساماندهی متکدیان بدون کمک مردم امکان پذیر نیست و اگر مردم کمک های خود را به طور کامل از این افراد قطع کنند آنان دیگر انگیزه ای برای گدایی نخواهند داشت.

نگرش و نقش مردم تبریز در کاهش متکدی گری

مردم تبریز در کل نگرشی منفی به متکدیان دارند و آنها را طرد می کنند چرا که واقعیت این است که اکثر این متکدیان نه

تنها نیازمند نیستند بلکه به صورت حرفه ای، تکدی گری را به عنوان یک شغل انتخاب کرده اند.

یک شهروند تبریزی می گوید: «وقتی در خبرها خواندم برخی گدایان درآمد میلیونی دارند، دیگر به هیچ وجه به آنها کمک نمی کنم».

مسعود ادامه می دهد: «کمک مستقیم به گدایان باعث افزایش تعداد آنها می شود و وجود این افراد چهره شهرمان را زشت می کند».

به باور او، اگر کمک های مالی از طریق نهاد های حمایتی از قبیل کمیته امداد و موسسات خیریه انجام بگیرد به دست نیازمندان واقعی می رسد.

کسب درآمد از راه های آبرومند

تبریز یکی از قطب های صنعتی کشور است و موقعیت استراتژیکی دارد، فرصت اشتغال در این شهر نسبت به دیگر شهرهای ایران بیشتر است. علاوه بر این فرهنگ کار در بین تبریزی ها جایگاه والایی دارد و مرمانش به سخت کوشی معروف هستند. کسب درآمد از راه های آبرومند برای مردم تبریز از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

همواره نرخ بیکاری آذربایجان شرقی از میانگین کشوری پایین تر بوده است. مرکز آمار در تابستان ۹۸، نرخ بیکاری در استان ها را منتشر کرده که سهم آذربایجان شرقی ۹.۱ درصد است.

از سوی دیگر، مردم تبریز دوست ندارند دستشان را جلوی بقیه دراز کنند، گدایی در میان تبریزی ها زشت و مزوم است؛ بنابراین برخی از نیازمندان ترجیح می دهند دست فروشی کنند ولی هرگز گدایی نکنند.

پیرمرد حدودا ۶۵ ساله ای که بساط دستفروشی اش را در کنار خیابان در فلکه دانشگاه پهن کرده، می گوید: «بعد از بیماری دیگر نتوانستم در ساختمان کار کنم، برای همین دستفروشی (جوراب) می کنم تا لقمه ای نان حلال برای خانواده ام کسب کنم».

از او در مورد گدایی و متکدیان می پرسیم، که می گوید: «برای یک مرد عار است دستش را جلوی دیگران دراز کند، من خودم حاضرم از گرسنگی بمیرم ولی هرگز گدایی نکنم».

گردشگران چه می گویند؟

این روزها پیدا کردن گدا در سطح خیابان ها و معابر اصلی شهر تبریز سخت است، این را با اندکی گشت و گذار در شهر و مقایسه آن با سایر شهرهای دیگر ایران می توان به عینه مشاهده کرد. گردشگرانی که به تبریز می آیند، از نبود متکدی در سطح شهر رضایت دارند.

عادل که به همراه همسرش از تهران به تبریز آمده است، در این خصوص می گوید: «ما به شهرهای زیادی در ایران سفر کرده ایم و همواره شاهد گدایانی در سطح معابر و خیابان های این شهرها بوده ایم ولی در تبریز شاهد حضور متکدیان نبودیم و این برایمان جالب بود».

او ادامه می دهد: «تهران بهشت گدایان است و متکدیان زیادی در سطح شهر پرسه می زنند و این برای پایتخت ایران خوشایند نیست».

مهدی نیز که اهل شهر قوچان (خراسان رضوی) است در مقطع دکترای دانشگاه آزاد تبریز تحصیل می کند. او می گوید: «به نسبت سایر شهرها گدا در تبریز خیلی کم است، من در این چند سالی که تبریز هستم به ندرت گدا دیدم».

این شهروند قوچانی ادامه می دهد: «سعی می کنم اگر کمکی داشته باشم به صندوق صدقه بیاندازم تا به یک گدا بدهم».

تشکیل یگان موتور سوار

در این میان معاونت خدمات شهری و اجرایی شهرداری تبریز هم برای ساماندهی متکدیان، یگان های موتورسوار در سطح شهر مستقر کرده است تا با مشاهده گدایان حرفه ای نسبت به جمع آوری آنها اقدام کنند.

محمدرضا قربانیان تبریزی در این خصوص می گوید: «این اقدام در راستای حفظ جایگاه و نام پر آوازه تبریز با عنوان "شهر بدون گدا" انجام می شود».

کارشناسان معتقدند، راه برون رفت از فقر عوض شده است و صرفا با کمک کالایی نمی توان دامنه فقر را محدود کرد. مردم تبریز هم این مهم را بخوبی می دانند و بنابراین کمک های خود را هدفمند کرده اند.

مدیرکل کمیته امداد آذربایجان شرقی در خصوص کمک های مردمی به این نهاد در گفت و گو با خبرنگار فارس در تبریز می گوید: «در سالهای گذشته کمک به طرح اکرام، به ویژه کمک به ایتم تحت پوشش امداد در استان رشد چشمگیری داشته است».

محمد کلامی که خود دانش آموخته اقتصاد است، ادامه می دهد: «این رقم از ۱۹ میلیارد تومان در سال ۹۵، به ۱۸ میلیارد تومان در ۶ ماه اول سال ۹۸ رسیده است که انتظار می رود این رقم به ۴۰ میلیارد در آخر سال برسد».

آن گونه که کلامی می گوید، صدقات استان نیز با رشد ۲۰ درصدی به ۱۱ میلیارد تومان در ۶ ماهه اول سال جاری رسیده است.

به باور او، این اقبال مردمی بخاطر افزایش اعتماد مردم به امداد و توجهی است که این نهاد، به آموزش و ارتقاء مهارت برای مبارزه با فقر و شفاف سازی در عملکرد داشته است.

نقش سازمان های مردم نهاد/ تبریز شهر بی گدا می ماند

حدود ۶۸۰ سازمان مردم نهاد در آذربایجان شرقی به ثبت رسیده است که از این تعداد بیش از ۵۴۰ سازمان غیر دولتی(سمن) در حال فعالیت و خدمت رسانی به مردم هستند. بیش از ۸۰ درصد این سمن ها نیز به تبریز تعلق دارد.

موسسه خیریه حمایت از مستمندان یکی از این سازمان های مردم نهادی است که نزدیک ۵۰ سال سابقه فعالیت در عرصه اجتماعی و خیرخواهانه دارد. این موسسه با هدف مبارزه با تکدیگری و حمایت از خانواده های نیازمند تشکیل شده است.

مدیر عامل موسسه حمایت از مستمندان تبریز در خصوص نحوه تشکیل این نهاد مردمی به خبرنگار فارس می گوید: «در سال ۱۳۴۰ گدایانی با لباس سادات در بازار تبریز تکدی گری می کردند، تا اینکه یک روز آیت الله اشراقی(از علمای تراز اول تبریز) از بازاری های خوشنام درخواست کرد تا این متکدیان را جمع آوری کنند، بازاریان نیز از طریق ائمه جماعت از مردم خواستند که پولی به این متکدیان ندهند و صرفا آنها را معرفی کنند».

نایب امامی ادامه می دهد: «در این راستا با حضور حاج آقا زعفرانی(موسس خیریه مستمندان) و برخی دیگر از بزرگان در یکی از مغازه های تبریز، هسته اولیه این کار خدایسنده شکل گرفت و رفته رفته موسسه با حمایت های مردمی، کارهای بزرگتری انجام داده و امروز به اینجا رسیده است».

به گفته مدیر عامل موسسه حمایت از مستمندان تبریز، هدف اصلی از تشکیل این موسسه، جلوگیری از تکدی گری در شهر است که ماموران در ۲ شیفت صبح و بعد از ظهر، متکدیان را جمع آوری کرده و به موسسه هدایت می کنند تا پس از بررسی اگر نیازمند واقعی باشند پذیرش و در غیر این صورت از آنها تعهد گرفته و در صورت تکرار به نیروی انتظامی

معرفی شوند.

بر اساس آخرین آمار، حدود ۲ هزار خانواده تحت پوشش موسسه خیریه مستمندان تبریز قرار دارند.

در سال های اخیر با جمع آوری متکدیان حرفه ای در تبریز، به تدریج پای متکدیان وارداتی به تبریز باز شد؛ متکدیانی که از استان های همجوار و برخی کشورهای همسایه و حتی از پاکستان به کمک باندهای مافیایی در سطح شهر فعالیت می کردند.

نائبی در این خصوص توضیح می دهد: «در سال ۹۶ بیش از هزار و ۸۱۴ متکدی از سطح شهر تبریز جمع آوری شد که این آمار در سال ۹۷ به هزار و ۲۱۱ نفر رسید».

قانون چه می گوید؟

با توجه به اینکه بخش زیادی از متکدیان با فعالیت باندی، گروهی و سازمان یافته فعالیت می کنند، برخورد قانونی با آنها می تواند زمینه کاهش این پدیده را فراهم سازد.

در ماده ۷۱۲-۷۱۳ قانون مجازات اسلامی و قوانین مدنی به صراحت آمده که تکدی گری جرم است و سوء استفاده ارباری از کودکان، زنان، معلولان و سالمندان برای این منظور جرم محسوب می شود و هر کس تکدی گری یا کلاشی را پیشه خود قرار دهد و از این راه امرار معاش یا ولگردی نماید به حبس از یک ماه تا ۳ ماه محکوم می شود.

به هر روی، کلانشهر تبریز اکنون به الگوی موفقی در مبارزه با تکدی گری در کشور تبدیل شده است، پس مسؤولان و متولیان امر می توانند با همراهی مردم، ضمن حفظ این عنوان ملی، دغدغه و اقدامات خود را به سمت شهر بدون فقیر سوق دهند، چرا که شهر بدون گدا به معنی شهر بدون فقر نیست!